

ВИЯВЛЕННЯ ОСНОВНИХ ФАКТОРІВ РИЗИКУ ЦУКРОВОГО ДІАБЕТУ 2 ТИПУ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ВИЗНАЧАЛЬНИХ НАПРЯМКІВ ПРЕВЕНЦІЇ ЇХ РОЗВИТКУ

**Марченко А. С.,
Шарашидзе А. Г.,
Зайцев М. М.**

Харківський національний медичний університет
Кафедра загальної практики
сімейної медицини та внутрішніх хвороб
Бобро Л. М.
Науковий керівник:
к.мед.н., доцент

Актуальність. Цукровий діабет (ЦД) 2 типу та його ускладнення становлять серйозну світову проблему охорони здоров'я, яка вражає майже всі групи населення як у розвинутих країнах, так і в країнах, що розвиваються. За останні десятиліття поширеність діабету 2 типу зросла в геометричній прогресії [1]. Численні фактори ризику ЦД, запізніла діагностика до появи мікро- та макросудинних ускладнень, неефективність поточної терапії та фінансові витрати на лікування, роблять необхідним розробку нових ефективних стратегій терапії та відповідних профілактичних заходів для зниження рівня ураженості населення даною патологією.

Мета. Виявити основні фактори ризику розвитку цукрового діабету 2-го типу та на основі отриманих даних запропонувати методи превенції їх розвитку та прогресії.

Матеріали та методи. На базі Навчально-наукового медичного комплексу «Університетська клініка» було проведено анкетування 200 пацієнтів. Розподіл досліджуваних за віком склав: від 36 до 75 років. Середній вік пацієнтів становив $57,2 \pm 8,6$ років. Статева структура досліджуваних була наступною: 121 пацієнтів жіночої статі (%), 79 — чоловічої статі (%). Дослідниками був вибраний Датський опитувальник, який оцінює наявність і

ступінь вираженості наступних факторів ризику: стать, індекс маси тіла (ІМТ), наявність родичів у сімейному анамнезі з ЦД 2-го типу, артеріальна гіпертензія, спосіб життя (ступінь фізичної активності, особливості харчування).

Результати. У ході проведеного анкетування отримано наступні дані. Було встановлено, що ступінь ризику розвитку ЦД 2-го типу у пацієнтів чоловічої статі (51 позитивних результати анкетування — 64,55%) був вище у порівнянні з жінками (45 позитивних результати анкетування — 37,2%).

Аналізуючи результати обчислення індексу маси тіла було виявлено, що у 11% досліджуваних показник ІМТ відповідав нормальній масі тіла (ІМТ = 18,5-24,9); у 23% - надлишкової масі тіла (ІМТ = 25-29,9); у 47% - ожирінню I ступеня (ІМТ = 30-34,9); у 13% - ожирінню II ступеня (ІМТ = 35-39,9); у 6% - ожирінню III ступеня (ІМТ = 40-44,9).

У 62% опитуваних (124 пацієнти) була виявлена артеріальна гіпертензія (АГ): АГ I ступеня — 32,25% (40 пацієнтів); АГ II ступеня - 55,64% (69 пацієнтів); АГ III ступеня — 12,11% (12 пацієнтів). Також у процесі дослідження встановлювалась наявність у сімейному анамнезі опитуваних родичів з ЦД 2-го типу. Результати показали, що у 64% (128 пацієнтів) досліджуваних присутні близькі та віддалені родичі, які хворіють на ЦД 2-го типу.

Вивчаючи спосіб життя обстежуваних було встановлено, що 74% пацієнтів не дотримуються достатнього рівня фізичної активності (мінімум 30 хвилин пішої ходи на день); 61% пацієнтів зловживають алкоголем та курінням, 76% пацієнтів харчуються надмірною кількістю жирної, солодкої та солоної їжі у своєму денному раціоні.

Висновки. Аналізуючи отримані результати з досліджуваної вибірки (200 пацієнтів) можна стверджувати, що існує достатньо великий відсоток людей у популяції, які мають модифікуючі та немодифікуючі фактори ризику розвитку цукрового діабету 2-го типу. Виходячи з цього, раннє виявлення та превенція вищезазначених факторів значно підвищує обізнаність населення та запобігає розвитку даного ендокринологічного захворювання. На думку

дослідників, основними методами попередження виникнення ЦД 2-го типу є: регулярне визначення рівня глюкози натще, визначення рівня глікозильованого гемоглобіну, встановлення високого рівня комплаєнсу між пацієнтом та лікарем первинної ланки медичної допомоги, дотримання здорового способу життя і у разі встановлення діагнозу цукрового діабету 2-го типу — його своєчасне та повне лікування.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. NHS What is type 2 diabetes? [Електронний ресурс]. 2023 рік. URL: <https://www.nhs.uk/conditions/type-2-diabetes/> (дата звернення: 13.02.2023).